

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 270/2024-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej SODOMA VULGAN, spol. s r.o., Kominárska 2, 4, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Trnava sp. zn. 11C/12/2018 zo 4. septembra 2023 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11C/12/2018 a žiada zrušiť uznesenie okresného súdu sp. zn. 11C/12/2018 zo 4. septembra 2023 a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie. Zároveň si sťažovateľka uplatnila náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka je dcérou pôvodnej žalobkyne ([REDAKOVANÉ]) v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 11C/12/2018 o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Pôvodná žalobkyňa v priebehu konania zomrela 21. novembra 2018. Dedičské konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 11D/197/2018 bolo zastavené uznesením z 20. júla 2023 (právoplatne skončené 11. augusta 2023) z dôvodu, že poručiiteľka nezanechala žiaden majetok. Z bodu 7 tohto uznesenia vyplýva, že sťažovateľka prichádza do úvahy ako jedna zo zákonných dedičov aj ako jediná závetná dedička.

3. Právny zástupca sťažovateľky podaním zo 4. augusta 2021 navrhol pokračovanie v konaní so sťažovateľkou ako s dedičkou zomrelej žalobkyne. Okresný súd vyjadrením zo 17. augusta 2021 oznámil sťažovateľke, že právne nástupníctvo po žalobkyňi je toho času sporné,

pretože by sa dedičkou mohla stať aj žalovaná, a preto považuje otázku okruhu dedičov riešenú v súvisiacom dedičskom konaní za podstatnú pre ďalšie konanie a je potrebné vyčkať do právoplatného rozhodnutia v dedičskej veci. V danom prípade preto povaha sporu nepripúšťa, aby sa v konaní pokračovalo aj pred skončením konania o dedičstve.

4. Okresný súd napadnutým uznesením zo 4. septembra 2023 konanie o určenie vlastníctva k nehnuteľnosti zastavil s odôvodnením, že žalobkyňa stratila spôsobilosť mať práva a povinnosti pred právoplatným skončením konania, pričom nezanechala dedičov, s ktorými by súd mohol v konaní pokračovať, keďže dedičské konanie bolo zastavené pre nedostatok majetku. Tento nedostatok procesnej podmienky konania nemožno odstrániť. Napadnuté uznesenie podľa doložky právoplatnosti nadobudlo právoplatnosť 5. októbra 2023.

5. Sťažovateľka k ústavnej sťažnosti pripojila oznámenie okresného súdu zo 6. novembra 2023 adresované právnemu zástupcovi sťažovateľky, že konanie vedené pod sp. zn. 11C/12/2018 bolo právoplatne skončené 5. októbra 2023, preto návrh na pokračovanie v konaní so sťažovateľkou z 31. októbra 2023 okresný súd považuje za bezpredmetný a v prílohe zaslal na vedomie zastavujúce uznesenie.

6. V súčinnosti s okresným súdom 25. apríla 2024 ústavný súd zistil, že sťažovateľka nevyužila možnosť podať odvolanie proti napadnutému uzneseniu okresného súdu o zastavení konania, v ktorom by uplatnila argumentáciu o svojom právnom nástupníctve po zomrelej žalobkyni v majetkovom spore a preukázala právne postavenie dedičky, napriek tomu, že v základnom konaní bola zastúpená advokátskou kanceláriou. Podľa tvrdenia obsiahnutého v ústavnej sťažnosti bolo napadnuté uznesenie doručené právnemu zástupcovi sťažovateľky 22. novembra 2023.

7. Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením sp. zn. II. ÚS 270/2024 z 28. mája 2024 ju prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

8. Po prijatí ústavnej sťažnosti vyzval ústavný súd na vyjadrenie k veci a zapožičanie súdneho spisu okresný súd. Zo zapožičaného súdneho spisu vyplýva, že na základe podnetu sťažovateľky podal na Najvyššom súde Slovenskej republiky 8. januára 2024 generálny prokurátor Slovenskej republiky dovolanie proti napadnutému uzneseniu okresného súdu č. k. 11C/12/2019-209 zo 4. septembra 2023, ktorým bolo zastavené konanie o určenie vlastníctva. Konanie prebieha na najvyššom súde pod sp. zn. 9CdoGp/1/2024. Sťažovateľka podala podnet na podanie dovolania generálneho prokurátora 27. decembra 2023. Ústavnú sťažnosť podala sťažovateľka 28. decembra 2023. Paralelne prebiehajúce konanie ústavnému súdu vo svojich podaniach sťažovateľka neoznámila, preto sa o uvedenej skutočnosti dozvedel až v rámci prípravy veci na meritórne rozhodnutie.

9. Ústavný súd rovnako ako všeobecné súdy skúma splnenie procesných podmienok konania v každom štádiu konania, teda aj po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

10. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu až subsidiárne.

11. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri skúmaní procesných podmienok konania zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd domáha aj využitím iných jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

12. Podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

13. Keďže napadnuté uznesenie okresného súdu je toho času predmetom súdneho prieskumu najvyššieho súdu v konaní o dovolaní generálneho prokurátora vedeného pod sp. zn. 9CdoGp/1/2024 a toto konanie nebolo ešte právoplatne skončené, ústavný súd v tejto procesnej situácii nemá právomoc na vykonanie prieskumu totožného rozhodnutia v konaní o ústavnej sťažnosti. Právomoc ústavného súdu bude aktivovaná až po skončení konania všeobecného súdu o mimoriadnom opravnom prostriedku.

14. Z dôvodu nedostatku svojej právomoci preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

15. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že ťažisková námietka sťažovateľky smeruje k tomu, že z hmotnoprávneho predpisu (postavenie dediča) vyplýva jej účastníctvo v konaní po zomrelej žalobkyni, preto mal okresný súd pokračovať v konaní s ňou, a nie zastaviť konanie. Rekodifikácia civilného procesu zakotvila (na rozdiel od úpravy Občianskeho súdneho poriadku) osobitný procesný postup všeobecného súdu – rozhodovanie o pokračovaní v konaní s dedičom formou uznesenia. V prejednávanej veci je kľúčovým posúdenie okamihu vzniku účastníctva sťažovateľky a v nadväznosti na to jej oprávnenia podať odvolanie, definovanie povahy účinkov takéhoto procesného uznesenia o pokračovaní v konaní, ako aj otázka dôsledkov absencie tohto uznesenia v prípade negatívneho posúdenia (ak všeobecný súd považuje za dôvodné nepokračovať v konaní s konkrétnou osobou). Ide o výkladové aspekty podústavnej procesnej normy, ktorých riešenie je potrebné hľadať v rámci všeobecného súdnictva. Vzhľadom na prebiehajúce dovolacie konanie a obsah mimoriadneho dovolania je vytvorený priestor na prijatie výkladových pravidiel v načrtnutom smere. Ústavnému súdu vzhľadom na jeho postavenie, ako aj zásadu zdržanlivosti a minimalizácie jeho zásahov do činnosti všeobecných súdov prináleží až prípadná kontrola zlučiteľnosti účinkov zvolenej interpretácie so základným právom sťažovateľky na súdnu ochranu.

16. Toto rozhodnutie nebráni sťažovateľke podať novú ústavnú sťažnosť proti napadnutému uzneseniu okresného súdu po skončení konania o mimoriadnom opravnom prostriedku v lehote

podľa § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde, ktorá začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku sporovým stranám podľa § 465 CSP.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. októbra 2024

Peter Molnár
predseda senátu